

Sygn. akt V CSK 611/17

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie ze skargi Prokuratora Prokuratury Okręgowej w K.
przy uczestnictwie [...] Zakładów Graficznych i Wydawniczych
"P..." S.A. w likwidacji w K.
o wpis zmian w rejestrze,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 maja 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 29 czerwca 2017 r., sygn. akt XIX Ga [...] /17, XIX Ga [...] /17,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika [...] Zakładów Graficznych i Wydawniczych „P...” S.A. w likwidacji w K. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 czerwca 2017 r., sygn. akt XIX Ga [...] /17 i XIX Ga [...] /17 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 - 8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej uczestnik zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 11 ust. 1 i 3 dekretu z dnia 10 grudnia 1946 r. o umarzaniu utraconych

dokumentów (Dz. U. z 1947 r., Nr 5, poz. 20) przez ich niezastosowanie, skutkiem czego było niezasadne zakwestionowanie uprawnienia A.F. jako akcjonariusza [...] Zakładów Graficznych i Wydawniczych „P...” S.A.; art. 343 § 1 k.s.h. oraz art. 352 k.h. przez ich niezastosowanie, skutkiem którego było bezzasadne zakwestionowanie uprawnienia A.F. i W.S. jako akcjonariuszy [...] Zakładów Graficznych i Wydawniczych „P...” S.A.; art. 401 k.h. oraz art. 408 § 1 k.s.h. przez ich niezastosowanie, skutkiem czego było nieuprawnione podważenie legalności zgromadzenia akcjonariuszy z dnia 21 stycznia 2000 r. i stwierdzenie nieistnienia podjętych na nim uchwał; art. 56 k.c., art. 58 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 60 k.c. i art. 65 § 1 k.c. przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, prowadzące do wadliwego ustalenia, że zgromadzenie akcjonariuszy [...] Zakładów Graficznych i Wydawniczych „P...” S.A. z dnia 21 stycznia 2000 r. było nielegalne a podjęte na nim uchwały, w tym uchwały, mocą której powołana została pierwsza komisja rewizyjna, były czynnościami prawnymi nieistniejącymi, a więc nie wywołującymi żadnych skutków prawnych; naruszenie prawa procesowego tj. art. 234 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie domniemania prawnego płynącego z art. 343 § 1 k.s.h. (art. 352 k.h.) posiadania akcji na okaziciela zgodnie z prawem, pomimo tego że w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie brak jest dowodów pozwalających obalić to domniemanie; art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz art. 412 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż występujące w art. 2 ust. 3 tej ustawy pojęcie „wznowienia postępowania” oznacza przystąpienie przez sąd do merytorycznego badania okoliczności i zarzutów przytoczonych w skardze Prokuratora, oraz że wskazane w tym przepisie terminy należy odnosić do dnia wniesienia skargi, podczas gdy zgodnie z prawidłową wykładnią wymienionych przepisów pojęcie „wznowienie postępowania” należy utożsamić z wydaniem przez sąd merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie, a upływ terminów określonych w art. 2 ust. 3 ustawy oznacza zakaz merytorycznego orzekania przez sąd; art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. przez pominięcie przy wydawaniu postanowienia przez Sąd Okręgowy, dowodów zebranych w postępowaniu przed Sądem Rejonowym.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001, II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Istotne zagadnienie prawne i potrzebę wykładni skarżący odnosi do kwestii wyjaśnienia, czy użyty w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym ustawowy zwrot „nie wznawia się postępowania” oraz zachowanie określonych w powyższym przepisie terminów, tj. pięcioletniego od dnia wpisu podmiotu do KRS oraz trzyletniego od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. należy odnosić do daty złożenia wniosku prokuratora o wznowienie postępowania, do daty rozpoczęcia przez sąd procesu merytorycznego rozpoznawania skargi

o wznowienie postępowania po stwierdzeniu jej dopuszczalności, czy też do daty wydania przez sąd merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie na skutek uwzględnienia lub oddalenia skargi o wznowienie postępowania.

W stanie faktycznym sprawy, biorąc pod uwagę okoliczność, że Prokurator wniósł skargę o wznowienie postępowania w dniu 5 czerwca 2012 r. (k. 245 i n.), czyli przed upływem trzech lat od wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (17 lipiec 2013 r.) i przed tym terminem Sąd Rejonowy (po doręczeniu uczestnikowi odpisu skargi, do której się merytorycznie odniósł k. 267) przeprowadził rozprawę i przystąpił do badania zasadności tej skargi (rozpoznania sprawy k. 320), a także mając na względzie zaprezentowaną w tej materii przez Sąd Okręgowy wykładnię przepisów, nie występuje istotne zagadnienie prawne w powyższym rozumieniu, jak również wskazywane przez skarżącego wątpliwości interpretacyjne. O merytorycznym rozpoznaniu sprawy świadczy nie tylko wymiana pism procesowych, ale że także zawarte w kolejnym piśmie uczestnika z dnia 3 czerwca 2013 r. żądanie oddalenia skargi (k. 345 i n.).

Z przepisów k.p.c. regulujących skargę o wznowienie postępowania, wynika, że pomimo uchylenia art. 411 k.p.c. nadal zasadne jest rozróżnianie wznowienia postępowania (tj. gdy sąd po formalnym zbadaniu skargi nie odrzuca jej na podstawie art. 410 § 1 k.p.c., lecz uznając, że została wniesiona w terminie i jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia przystępuje do jej merytorycznego rozpoznania - art. 412 § 2 k.p.c.), czyli wszczęcia postępowania mającego na celu merytoryczne rozpoznanie skargi i etap rozpoznania sprawy, którego efektem jest oddalenie tej skargi, bądź zmiana zaskarżonego orzeczenia, względnie jego uchylenie (art. 412 § 2 k.p.c.). Za takim rozróżnieniem przemawia nie tylko okoliczność, że wznowienie postępowania nie jest równoznaczne z uwzględnieniem skargi, ale przede wszystkim treść art. 412 § 4 k.p.c., który wprost wskazuje na etap wznowienia i etap rozpoznania sprawy. Po uchyleniu art. 411 k.c. sąd nie może połączyć badania dopuszczalności wznowienia z rozpoznaniem sprawy. Skoro więc w powołanej noweli z dnia 29 kwietnia 2010 r. nie unormowano odmiennie instytucji wznowienia postępowania, to wskazany w art. 2 ust. 3 zwrot „nie wznowia się postępowania” odnosi się do etapu przystąpienia przez sąd

do rozpoznania sprawy (czyli po uznaniu, że nie zachodzą przeszkody formalne uzasadniające odrzucenie skargi o wznowienie postępowania), a nie do merytorycznego rozstrzygnięcia skargi. Po wydaniu postanowienia z dnia 17 czerwca 2016 r., IV CSK 665/15, na które skarżący się powołuje, Sąd Najwyższy w dniu 18 stycznia 2017 r., IV CSK 160/16 oddalił skargę kasacyjną od postanowienia Sądu drugiej instancji oddalającego apelację od postanowienia Sądu pierwszej instancji uwzględniającego skargę Prokuratora o wznowienie postępowania, które zapadło 12 marca 2015 r.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Według skarżącego oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z wagi naruszeń powołanych w zarzutach przepisów. Lektura obszernego i rzeczowego uzasadnienia zaskarżonego postanowienia (w szczególności dotyczących okoliczności w jakich doszło do wydania postanowienia o umorzeniu 570 akcji na okaziciela [...] Zakładów Graficznych i Wydawniczych „P...” S.A. oraz w oparciu o jaki materiał dowodowy) nie daje podstaw do przyjęcia, iż orzeczenie

to zapadło wskutek oczywistych naruszeń wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa procesowego i materialnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

aj

a.ł.